

LUDENDO
DISCAMUS!

DOROTA
ŻUCHOWSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania do języka łacińskiego i kultury antycznej dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – Tomasz Damulewicz

Maria Pawłowska

dr Beata Rola

Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat zajęć:

Tworzenie i odmiana przymiotników w stopniu najwyższym

Klasa / czas trwania zajęć

klasa II / 2 godziny lekcyjne

Cele

- **ogólne:** doskonalenie techniki przekładu tekstu łacińskiego zawierającego stopniowane formy przymiotników; wdrażanie uczniów, również ze SPE, do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, kształcenie kompetencji kluczowych
- **szczegółowe:** uczeń tworzy i odmienia stopień najwyższy przymiotników; tłumaczy z języka łacińskiego tekst zawierający stopniowane formy przymiotników; charakteryzuje i poddaje interpretacji problem niewolnictwa w starożytnym Rzymie; korzysta ze słownika

Metody

słowne: pogadanka, dyskusja; korzystania z materiałów źródłowych; aktywizujące: problemowa, giełda pomysłów, zabawa dydaktyczna; inne: metoda bezpośrednia, gramatyczno-tłumaczeniowa, analityczna, kognitywna.

Formy pracy: grupowa, zbiorowa

Środki dydaktyczne

1. tablica multimedialna z oprogramowaniem (komputery z dostępem do Internetu, rzutnik);
2. strona internetowa: - Seneca, Lucius Anneus, Ad Lucilium Epistulae Morales <<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Sen.+Ep.+47&fromdoc=Perseus%3Atext%3A2007.01.0080>> [dostęp 7 czerwca 2019]
3. Wilczyński Stanisław, Zarych Teresa (1984). Lectio Latina II. Warszawa, WSiP
4. słowniki łacińsko-polskie, red. K. Kumaniecki i polsko-łacińskie, red. L. Winniczuk lub <<https://pl.glosbe.com/pl/la>>; <<https://pl.glosbe.com/la/pl>> [dostęp 7 czerwca 2019]
5. wydruki zawierające zadania do wykonania na zajęciach i w domu

Opis przebiegu zajęć

Nauczyciel podaje cele lekcji, po czym powtarzane są wiadomości nt. tworzenia stopnia wyższego przymiotników. Następnie uczniowie czytają, tłumaczą i analizują zdania z tablicy: 1. *Flumen latum, mare latius, Oceanus latissimus est.* 2. *Tigris celer, avis celerior, mens celerrima est.* 3. *Carboneum grave, ferrum gravius, plumbum gravissimum est.* Kiedy nauczyciel jest pewien, że uczniowie rozumieją sposób

tworzenia superlatiwu zleca podział na grupy trzyosobowe. Dostarcza uczniom wydruki przymiotników łacińskich w formach podstawowych. Zadanie polega na stopniowaniu przymiotnika z dowolnie wybranymi rzeczownikami- nazwami rzeczy, przedmiotów, ludzi znajdujących się w danej przestrzeni edukacyjnej, np. *puella alta, tabula altius, fenestra altissima est*. Po tym ćwiczeniu uczniowie rozwiązują w parach arkusze zadaniowe (zał. 1). Następnie nauczyciel sprawdza poprawność wykonania ćwiczeń, a uczniowie przesiadają się na stanowiska komputerowe, gdzie również w parach pracują nad przekładem tekstu (Seneca). Po cichej pracy chętni czytają poszczególne zdania, tłumaczą je i analizują formy superlatiwu. Na zakończenie zajęć nauczyciel omawia arkusze zadaniowe, wystawia oceny oraz zadaje pracę domową (zał. 2).

Zał. 1 I. Podaj synonimy lub antonimy następujących przymiotników, następnie utwórz od nich stopień wyższy i najwyższy uwzględniając wszystkie rodzaje: *crassus, -a, -um; hilaris, -e; stultus, -a, -um; celer, -is, -e; longus, -a, -um; albus, -a, -um*. II. Podpisz rysunki stosując połączenie rzeczownika z logicznie dobranym dowolnym przymiotnikiem w stopniu równym, wyższym i najwyższym. III. Uzupełnij brakujące formy przymiotników, zachowując przypadek, liczbę i rodzaj: 1. latissimum 2. velocius ... 3. sapientis 4. acerrima

Zał. 2. I. Zadanie obowiązkowe: Przetłumacz zdania. Podaj formy podstawowe występujących w nich przymiotników: a) Olim homines fortiores videbam. b) Puer cum cane macerrimo ambulat. c) Animalia ingentiora solum in fabulis sunt. d) Discipuli flores magistris amatissimis dant. e) Res publica mihi carior est, quam vita mea. f) Morbi animi graviores et difficiliores sunt, quam corporis. II. Zadanie dla chętnych: Na podstawie tłumaczonego na zajęciach tekstu scharakteryzuj krótko stosunek Seneki do niewolnictwa.

Komentarz metodyczny

Proponowany materiał sprzyja osiągnięciu następujących celów zawartych w podstawie programowej: I,1 c, f; 3- 7, 8 f; II 3, 6 d,10 b,13 c, 14 a; III:1-3. Podczas zajęć kształtuje się kompetencje kluczowe, które rozwijają umiejętności niezbędne w życiu społeczno-zawodowym, jak: logiczne rozumowanie, generowanie twórczych pomysłów, sprawności informatyczne i komputerowe, kompetencje interpersonalne. Metody aktywizujące, forma pracy w parach oraz wykorzystanie narzędzi ITC sprzyja powyższym, a także przyczynia się do wyrabiania umiejętności niezbędnych na rynku pracy. Podczas prowadzenia zajęć nauczyciel wdraża zasady konstruktywistycznej teorii kształcenia: prowokuje sytuacje do podejmowania wyzwań przez uczniów. Uczniowie bazując na dotychczasowej wiedzy, również z dziedziny języków nowożytnych, tłumaczą i analizują nowe formy gramatyczne. Buduje to nich poczucie wartości, wpływa pozytywnie na samoocenę, co w rezultacie

przekłada się na kształtowanie aktywnej postawy, niezbędnej do osiągnięcia sukcesu. Różnorodność form i treści ćwiczeń pomoże uczniom z mniejszymi możliwościami edukacyjnymi w przyswojeniu nowego materiału. Również dodatkowa praca domowa uwzględnia specjalne potrzeby edukacyjne uczniów. Optymalna liczba uczestników zajęć nie powinna przekraczać 20, ponieważ ćwiczenie translacyjne uczniowie wykonają w parach, na stanowiskach komputerowych. Sprawdzoną techniką ewaluacji pracy uczniów jest ocena koleżeńska w parach dla innej pary. Dzięki niej nauczyciel otrzymuje informację zwrotną, a dodatkowo osiąga cele wychowawcze przygotowujące uczniów do dorosłego życia. Szczegółowy opis tej techniki został zawarty w programie.